

Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М.В.Остроградського
Відділ методики виховання

***Календарно-тематичне планування
уроків музичного мистецтва
3 клас***

(За програмою «Музичне мистецтво для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 кл.» Авт. Л. Хлебникова, Л. Дорогань, І. Іванно, Л. Кондратова, О. Корнілова, О. Лобова, Н. Міщенко)

(орієнтовне)

Методист Халецька Л.Л.

Полтава 2014

3 клас

35 годин (1 год. на тиждень, з них 4 год. – резервний час)

Тема № 1. Основні властивості музики: пісенність, танцювальність, маршовість (8 годин)

Пісенність, танцювальність і маршовість як особливі якості музики, пов'язані з піснею, танцем, маршем. Пісенність як особливість музики, проникнутої співучістю, мелодійністю, але не обов'язково призначеної для співу. Танцювальність як особливість музики, пронизаної танцювальними ритмами, але не обов'язково призначеною для танців. Маршовість як особливість музики, проїнятої маршовими ритмами під яку не обов'язково крокувати. «Зустрічі» пісенності, танцювальності, маршовості в музичних творах. Пісенно-маршова і пісенно-танцювальна музика. Пісенність, танцювальність і маршовість в українській народній музиці і творах композиторів-класиків. Поняття про увертюру.

Основні поняття і терміни: пісенність, танцювальність, маршовість, увертюра, танцювальна пісня, пісня-марш.

Виконавська і творча діяльність

Виконання пісень різного емоційного змісту й характеру. Складання виконавського плану пісень. Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців. Пластичне інтонування та виконання ритмічно-танцювальних рухів. Залучення учнів до виконання канонів, оцінки якості співу (власного чи ровесників). Музикування на дитячих музичних інструментах.

№ п/п	Дата	Тема уроку	примітки
1.		Особливі якості музики <i>Музичний матеріал:</i> Увертюра до опери «Кармен» Ж. Бізе – слухання, визначення характеру, «Ми – третьокласники» Д. Кабалевського (поспівка) – спів, укр. нар. пісня в обр. В. Косенка «Ой на горі жита много» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Придумати ритмічний супровід для пісні <i>Термінологія:</i> увертюра	
2.		Пісенність – важлива якість музики <i>Музичний матеріал:</i> Е. Гріг «Ранок» із сюїти «Пер Гюнт» – слухання, пластичне інтонування, укр. нар. пісня в обр. В. Косенка «Ой на горі жита много» – виконання,	

		Т. Попатенко «Шпачок прощається» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Підібрати відповідну репродукцію (із запропонованих учителем) до твору «Ранок» <i>Термінологія:</i> сюїта	
3.		<i>Різні приклади пісенності</i> <i>Музичний матеріал:</i> «Ніч» (фрагмент з балету «Горбоконик») Р. Щедріна – слухання, визначення музичних засобів, передавання пісенного характеру музики плавними рухами руки, порівняння з твором Е. Гріга «Ранок», «Ранок» – виконання мелодії, відтворюючи її характер, наспівність «Дівчатка ми» Д. Кабалевського – розучування «Літо минулося» Я. Степового – розучування, відтворення ритмічного малюнку, Т. Попатенко «Шпачок прощається» – виконання <i>Творчі завдання:</i> Придумати супровід до запропонованої вчителем мелодії <i>Термінологія:</i> пісенність	
4.		<i>Танцювальність – важлива якість музики</i> <i>Музичний матеріал:</i> «Золоті рибки» (фрагмент з балету «Горбоконик») Р. Щедріна – слухання, визначення музичних засобів, «Літо минулося» Я. Степового – виконання <i>Творчі завдання:</i> Скласти свій ритмічний рисунок ігор золотих рибок <i>Термінологія:</i> піцicato	
5.		<i>Яскраві ритми танцювальності</i> <i>Музичний матеріал:</i> Полонез ля мажор Ф. Шопена – слухання, визначення настрою, Л. Дичко «Пісня про гарний настрій» – розучування «Арагонська хота» М. Глінки – слухання, визначення особливостей характеру,	

		<i>Творчі завдання:</i> Згадати пісню в танцювальних ритмах та виконати її зі своїм супроводом <i>Термінологія:</i> Хота, полонез, танцювальність	
6.		Маршовість – важлива якість музики <i>Музичний матеріал:</i> Симфонія № 5 (мелодія з третьої частини) Л. Бетховена – слухання, визначення музичних рис, розучування мелодії за допомогою нотного запису, М. Блантер «Футбольний марш» – слухання, порівняння з попереднім твором, Л. Дичко «Пісня про гарний настрій» – виконання <i>«Творчі завдання:</i> Придумати супровід до маршу <i>Термінологія:</i> симфонія	
7.		Маршово-танцювальні ритми <i>Музичний матеріал:</i> «Цар Горох» (фрагмент з балету «Горбоконик») Р. Щедріна – слухання, визначення музичних особливостей, В. Зарудний «Будем козаками» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Уявити себе царем Горохом та зобразити його ходу, придумати свій варіант ритмічного рисунку та виконати супровід в ансамблі <i>Термінологія:</i> маршовість	
8.		Зустріч музичних якостей <i>Музичний матеріал:</i> Прелюдія № 7 Ф. Шопена, Прелюдія № 20 Ф. Шопена – слухання, порівняння, «Ми хлопчики» Д. Кабалевського – розучування, порівняння із поспівкою «Дівчатка ми», В. Зарудний «Будем козаками» – виконання <i>Творчі завдання:</i> Розфарбувати запропоновані вчителем прямокутники у фарби, відповідні до творів Ф. Шопена	

Тема № 2. Інтонія (8 годин)

Спільність розмовної і музичної мов (посилення і послаблення звучання сильних і слабких часток, смислові наголоси, паузи). Запитальні, стверджувальні, окличні інтонації в мові та музиці. Інтонія скоромовки. Ритмічні інтонації. Інтонія як основа музики. «Зерно-інтонація» як найменша смислова частина музики. Імпровізація. Зображальні та виражальні інтонації. Поєднання зображальних та виражальних інтонацій. Мелодія як інтонаційно-смислова побудова. Емоційна виразність музичних інтонацій. Вплив тембру на яскравість інтонації. Інтоніальна виразність виконання музики. Роль інтонації в пісні-грі.

Основні поняття і терміни: інтонація, музична інтонація, «зерно»-інтонація, зображальна інтонація, виражальна інтонація, імпровізація.

Виконавська і творча діяльність

Виконання пісень різного змісту і характеру. Імпровізація на задану «зерно-інтонацію». Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів. Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців. Проведення рольових музичних ігор. Інсценування пісень. Участь в обрядах щедрування і колядування.

1. (9).		Інтонія скоромовки та запитання Музичний матеріал: «Хто чергові» (сл. Є. Шварца, муз. Д. Кабалевського) – виконання, «Базіка» (Сл. А. Барто, муз. С. Прокоф'єва) – слухання, визначення основних рис музики Термінологія: Інтонія	
2. (10).		Інтонія гумору та діалог в музиці Музичний матеріал: І. Кириліна «Засмутилось кошеня» – розучування, «Гумореска» В. Косенка – слухання, порівняння з інтонаціями пісні С. Прокоф'єва «Базіка»	
3. (11).		Ритмічні інтонації в музиці Музичний матеріал: Марш («Весільний день у Трольхаугені») Е. Гріга – слухання, виконання по черзі з друзями як ритмічні «перегуки», І. Кириліна «Засмутилось кошеня» – виконання Творчі завдання: обрати музичні інструменти та виконати ритмічну інтонацію як супровід маршу, створити свої ритмічні інтонації діалогу, записати їх	
4. (12).		«Зерно-інтонація» в музиці Музичний матеріал:	

		«Щедрик» М. Леонтовича, мелодія третьої частини Симфонії № 5 Л. Бетховена, «Хто чергові?» Д. Кабалевського – слухання, розпізнавання, Т. Димань «Колядочка» – розучування, визначення характеру інтонаційних особливостей <i>Термінологія:</i> «зерно-інтонація»	
5. (13).		<i>Зображальність музичних інтонацій</i> <i>Музичний матеріал:</i> «Награші Лукаша» (фрагмент з опери «Лісова пісня» В. Кирейка) – слухання, «Три чуда» (фрагмент опери «Казка про царя Салтана») М. Римського-Корсакова – слухання, визначення типів музики, Т. Димань «Колядочка» – виконання, укр. щедрівка «Добрий вечір тобі, пане господарю!» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Виконати початок теми білочки на металофоні <i>Термінологія:</i> опера	
6. (14).		<i>Емоційна виразність музичних інтонацій</i> <i>Музичний матеріал:</i> «Гра в зайчика» М. Леонтовича – виконання за нотним записом, змінюючи інтонацію, темп, тембр, Д. Кабалевський «Три подружки» – слухання, визначення характеру, укр. щедрівка «Добрий вечір тобі, пане господарю!» – виконання <i>Творчі завдання:</i> Пригадати і виконати знайомі щедрівки	
7. (15).		<i>Музичний настрій зимових свят</i> <i>Музичний матеріал:</i> Л. Дичко «Зима» з дитячої кантати «Пори року – слухання, Т. Попатенко «Щеня і кошеня» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Проплескати ритм пісні, для того, щоб її впізнали інші учні	
8. (16).		<i>Урок зимовий, підсумковий</i> <i>Термінологія:</i>	

		Інтонація – основа музики, і від її яскравості залежить яскравість музики. Мелодія – інтонаційно осмислена побудова музичного твору	
--	--	--	--

Тема № 3. Розвиток музики (10 годин)

Музика як мистецтво, що не існує без розвитку. Розвиток музики як процес відображення почуттів, настроїв, думок людини в їх динаміці та якісному перетворенні. Способи розвитку музики: виконавські, динамічні, жанрові, мелодичні, темпові, темброві. Виконавський розвиток. Сюжетний розвиток. Інтонаційно-мелодійний розвиток. Варіаційний розвиток. Жанровий розвиток. Ладовий розвиток. Прийоми симфонічного розвитку. Багатогранність розвитку музики. Обряди зустрічі весни. Народні пісні-веснянки.

Основні поняття і терміни: розвиток музики, композиторський та виконавський розвиток, прийоми розвитку жанр, лад (мажор, мінор).

Виконавська діяльність

Виконання пісень різного змісту і характеру. Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів. Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців. Інсценування пісень. Імпровізація мелодій на тексти лічилок, забавлянок, дражнило тощо.

1. (17).		Інтонаційний та виконавський розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> «Чому ведмідь взимку спить» (сл. О. Коваленкова, муз. Л. Кніппер) – розучування, С. Прокоф'єв. Симфонічна казка «Петя і Вовк» – перше знайомство <i>Творчі завдання:</i> складання мелодії на запропонований вчителем ритмічний рисунок <i>Термінологія:</i> Симфонічний оркестр	
2. (18).		Тембровий і сюжетний розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> Теми Петрика, Пташки, Качки із симфонічної казки «Петрик і Вовк» С. Прокоф'єва – слухання, визначення характеру, симфонічного розвитку, «Чому ведмідь взимку спить» – виконання, «Подарунок мамі» (сл. В. Кленця, Н. Андрусіч, муз. М. Катричка) – вивчення	

		<i>Термінологія:</i> сюжет, фінал	
3. (19).		Динамічний розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> «Навесні», «У печері гірського короля» Е.Гріга – слухання, визначення музичних рис, «Гра в слова» І. Асєєва – розучування, визначення ладу, «Подарунок мамі» – виконання <i>Творчі завдання:</i> створити свою мелодію на текст пісні про маму <i>Термінологія:</i> лад, мажор, мінор	
4. (20).		Ладовий розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> Вальс Ф. Шуберта, Алєгредо Ф. Шуберта – слухання, порівняння, визначення ладу, «Гра в слова» – виконання	
5. (21).		Інтонаційно-мелодійний розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> Р. Щєдрін «Купання в котлах» з балету «Горбоконик» – слухання, укр. нар. пісня «Грицю, Грицю, до роботи» – розучування <i>Творчі завдання:</i> уявити себе художником, зобразити кольоровими плямами свої враження від прослуханих творів <i>Термінологія:</i> кульмінація	
6. (22).		Жанровий розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> М. Лисенко. Хор «А вже весна» з опери «Зима і весна» – слухання, М. Катричко «Подарунок мамі» – розучування	
7. (23).		Симфонічний розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> П. Чайковський. Фінал IV симфонії (фрагмент) – слухання, рос. нар. пісня «У полі береза стояла» – розучування, М. Катричко «Подарунок мамі» – виконання	
8. (2).		Симфонічний розвиток музики <i>Музичний матеріал:</i> М. Завадський «Шумка» – слухання,	

		В. Сокальський. Симфонія соль мінор (III частина) – слухання, порівняння, Т. Димань «Писанка» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Придумати супровід до пісні і виконати із танцювальними рухами, виконання укр. нар. пісні «Грицю, Грицю, до роботи» в діалозі	
9. (25).		<i>Народна пісня в творчості композиторів</i> <i>Музичний матеріал:</i> Я. Степовий «Ой на горі льон» – виконання, «А вже весна» (хор з опери «Зима і весна») М. Лисенка – слухання, визначення музичних рис, які вплинули на розвиток музики <i>Творчі завдання:</i> Згадати пісні-веснянки, виконати з рухами, ритмічним супроводом, створити своє весняне свято	
10. (26).		<i>Урок весняний підсумковий</i>	

Тема № 4. Музична форма (9 годин)

Музичні твори одночастинної будови. Одночастинна форма як вираження одного характеру чи настрою. Зв'язок зміни частин зі зміною характеру музики, розвитку почуття, настрою. Дво- і три частинна форми як вираження двох різних станів, настроїв, характерів, їх структура. Рондо як форма контрастного зіставлення головної незмінної теми (мелодії) з кількома різними епізодами. Варіації. Варіаційна форма як вираження поступового, послідовного розвитку, зміни одного характеру, настрою. Куплетна форма. Найважливіші принципи побудови музики: повторення (просте, змінне – варіативне) і контраст.

Основні поняття і терміни: музична форма, двочастинна форма, тричастинна форма, рондо, варіації, куплетна форма, приспів, заспів.

Виконавська і творча діяльність

Виконання пісень різного змісту і характеру. Пластичне інтонування і виконання ритмічно-танцювальних рухів. Створення темброво-ритмічних супроводів до пісень і танців. Інсценування пісень. Створення «Класного рондо». Створення варіацій на тему «Ой на горі жито». Ведення хороводів.

1. (27).		<i>Одночастинна форма музики</i> <i>Музичний матеріал:</i> «Пастух» франц. нар. пісня, укр. текст Н. Забіли – розучування, Мазурка (на вибір) Ф. Шопена – слухання, відображення рухом руки пульсації танцю <i>Творчі завдання:</i>	
-------------	--	--	--

		Згадати та записати назви знайомих музичних творів, написаних в одночастинній формі, виконання Мазурки з музичним супроводом <i>Термінологія:</i> Музична фраза, ладовий розвиток	
2. (28).		Двочастинна побудова музичного твору <i>Музичний матеріал:</i> Л. Дичко «Літо» з дитячої кантати «Пори року» – слухання М. Катричко «Писанка» – розучування <i>Термінологія:</i> двочастинна форма, куплетна форма	
3. (29).		Тричастинна форма музичного твору <i>Музичний матеріал:</i> «Експромт ля мінор» М. Лисенка – слухання, визначення кількості частин та відповідних їм музичних характеристик, М. Катричко «Писанка» – виконання, «Соловєчку, сватку, сватку» укр. нар. пісня – розучування за допомогою нотного запису, визначення характеру та будови <i>Творчі завдання:</i> вибрати ритмічний супровід до пісні <i>Термінологія:</i> тричастинна форма	
4. (30).		Особливості побудови тричастинної форми <i>Музичний матеріал:</i> «Танець Анітри» Е. Гріга – слухання, визначення настрою та кількості частин, порівняння з «Піснею Сольвейг», Т. Попатенко «Ось яка бабуся» – розучування <i>Творчі завдання:</i> Намалювати схему будови «Танцю Анітри» та пісня, позначити заспів та приспів <i>Термінологія:</i> Тричастинна побудова, куплетна форма	
5. (31).		Форма рондо <i>Музичний матеріал:</i> «Класне рондо» Д. Кабалевського – розучування, «Рондо в турецькому стилі» В. Моцарта – слухання, визначення рефрену, «Спляча княжна» О. Бородіна – слухання <i>Творчі завдання:</i> Зробити графічне зображення форми рондо	

		<i>Термінологія:</i> рондо, рефрен	
6. (32).		<i>Варіаційна форма в музиці</i> <i>Музичний матеріал:</i> «Ой на горі жито» укр. нар. пісня – розучування, визначення характеру та особливостей будови, розучування за допомогою нотного запису, виконання з музичним супроводом, «Ой на горі жито» (Варіації на тему укр. нар. пісні) М. Різоля – слухання, малювання схеми будови, <i>Творчі завдання:</i> розфарбування схеми будови в кольори, які відповідають змінам у варіаціях <i>Термінологія:</i> варіації	
7. (33).		<i>Важливі риси в музичних побудовах</i> <i>Музичний матеріал:</i> Увертюра до кінофільму «Діти капітана Гранта» І. Дунаєвського – слухання, визначення настрою і характеру музики, О. Лобова «Лине музика літа» – розучування <i>Творчі завдання:</i> «Ой на горі жито» – створення своїх варіацій, виконання з різними змінами <i>Термінологія:</i> увертюра	
8. (34).		<i>Підсумковий урок</i>	